

GUMILJOV KIVÉGZÉSE

Nyikolaj Gumiljov (1886-1921) az orosz költészet egyik legférfiasabb alakja. Már korai verseiben a konkvisztádorok sorsára vágyik; 1909-10-ben részt vesz egy afrikai expedícióban, s az utazás-ihlette versek életműve fontos részét alkotják; a háborút lelkesen fogadja, s a harkokban két György-keresztet szerezve közlegényből emelkedik hamarosan a tisztkarba, s rettenetesen élvezи az új szerepet. (Akárcsak Apollinaire, a nagy francia költő, aki szintén örömmel fekszik bele a lövészárkok sarába - igaz, Gumiljovnál kisebb szerencsével, mert még az egyetlen karcolás nélkül ússza meg a háborút, Apollinaire halálát a fronton szerzett fejsérülés okozza.) Ugyanakkor tökéletesen megformált verseket írt, megalapítja a költők céhét (a középkorias „céh” szó a mesterségbeli tudás tiszteletére utal), s a szimbolistákkal szembeforduló akmeista mozgalmat. A „férfias” irányzat egyik legfontosabb költője nő - Anna Ahmatova, aki 1910-ben Gumiljov felesége lesz. (Később elhidegülnek egymástól, elválnak, de Anna egyetlen fia a Gumiljov nevet viseli - a sztálini időkben már bélyegként.) Gumiljovot 1917-ben nyugatra küldik a szövetségesekhez irányított expedíciós hadtest kötelékében. Párizsba, majd Londonba kerül, ott éri az októberi forradalom híre. Nem politikus alkat, ezért nem lát veszélyt a hazatérésben. A polgárháborúban nem vesz részt egyik oldalon sem, ezért eszébe sem jut, hogy katonatiszti múltja miatt bántódás érheti. Folytatja költői, irodalomszervezői munkásságát, s az Ahmatovával való végleges szakítás után újra megnősül. S váratlanul - 1921. augusztus 3-án - letartóztatják azzal a váddal, hogy részt vett a Tagancev-féle fehértiszti összeesküvésben. Az egész irodalmi élet, még Gorkij is megmozdul az érdekében, de a CSEKA hajthatatlan - bár a költőre csak azt tudják rábizonyítani, hogy ismerte az összeesküvés vezetőit (hogyne ismerte volna - tisztársai voltak), halálra ítélik és az ítéletet augusztus 24-én végre is hajtják. Ő lett a bolsevik „igazságszolgáltatás” első költőáldozata, akinek halála még nem félelmet és meghunyászkodást, hanem értetlenséget és felháborodást váltott ki az orosz értelmiségben. A viharos tiltakozás egyik kiváltója volt a szovjet kormányzat újabb intézkedésének, amelynek értelmében értelmiségi - tudósok, írók, művészek - százait utasították ki a Szovjetunióból. (Brezsnyev a hetvenes években tért vissza ehhez a gyakorlathoz - lásd Szolzsenyicin, Brodszkij külföldre száműzését.) Lenin ez idő tájt mondta az orosz intelligenciáról: „Ez nem a nép agya, hanem a szara.”

 a; a; a; a; a;Gumiljov tragikus pusztulása árnyként vetül az

életműre. Vessünk rá némi fényt: azt, ami verseiből árad!

hamuszín ruhában

Káin utódai

(Délmaqyarország, 1991. október 26.)

[A Délmagyarországban közolt versek szövege több helyen eltér a később kötetben is megjelent fordításokétól. (*Nyikolaj Gumiľov versei Baka István fordításában*.]

Szeged, JATE Szláv Filológiai Tanszéke, 1995)]

(A ***Baka István művei. Publicisztikák, beszélgetések*** című kötetből)

[*← Előző oldal*](#)

[*Következő oldal →*](#)